

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Кафедра прикладної лінгвістики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична лінгвістика

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Філологічний факультет

2021-2022

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Політична лінгвістика»

Розробник програми: Кондратенко Н.В., доктор філологічних наук,
професор, завідувач кафедри прикладної лінгвістики

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри прикладної лінгвістики
Протокол №11 від "10" 06 2021 р.

Завідувач кафедри

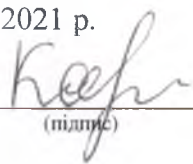

(підпис)

(Кондратенко Н.В.)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК)
філологічного факультету

Протокол № 8 від червня 2021 р.

Голова НМК

(підпис)

(Кондратенко Н.В.)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____) (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № _____ від. "____" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 Годин – 90 Залікових модулів – 1 Змістових модулів – 1	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	За вибором студента	
	Спеціальність: 035 Філологія		
	Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		8 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		72 год.	84 год.
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Політична лінгвістика» входить до циклу лінгвістичних дисциплін, що формують лінгвістичну базу перекладача. Навчальна програма становить собою стислий курс вивчення вербальних аспектів політичної комунікації. У цьому курсі викладені основні положення теоретичної бази політичної лінгвістики як науки, визначено терміносистему політичної лінгвістики, розглянуто принципи і параметри функціонування політичного дискурсу; представлено типологію жанрів політичних текстів. Крім того, значну увагу приділено мовним особливостям політичного дискурсу.

Метою викладання навчальної дисципліни «Політична лінгвістика» є дослідження вербальних і невербальних аспектів політичної комунікації. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Політична лінгвістика» є такі: виявити етапи розвитку та основні проблеми політичної лінгвістики як науки; з'ясувати поняття політичного дискурсу, політичної комунікації та політичної мови; визначити основні жанри письмових та усних політичних текстів; проаналізувати тексти політичної реклами; визначити маніпулятивний потенціал політичного дискурсу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 Здатність ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних та перекладознавчих теоріях, напрямках і школах.

ФК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 10 Здатність до самостійного оволодіння новими знаннями, критичного оцінювання набутого досвіду з позиції останніх досягнень методики філологічної науки, зокрема перекладознавства, та соціокультурної практики.

Програмні результати навчання:

ПРН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність,

будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 8 Демонструвати вміння здійснювати лінгвостилістичний, передперекладацький та перекладацький аналіз різножанрових текстів для визначення загальної стратегії перекладу залежно від мети перекладу, стилю, жанру, типу тексту та характеру адресата.

ПРН 10 Збирати й систематизувати мовні та мовленнєві, літературні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі (зокрема перекладознавства) для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1: Мовні особливості політичного дискурсу

Тема 1. Політична комунікація та політичний дискурс.

Тема 2. Параметри ігрової природи політичної комунікації.

Тема 3. Політичне мовлення і політична мова.

Тема 4. Політичний імідж і засоби його створення.

Тема 5. Роль іміджево-презентаційних текстів у створенні політичного іміджу.

Тема 6. Інформаційні та ритуальні жанри політичних текстів.

Тема 7. Агітаційні та агонально-аргументативні жанри політичних текстів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	П	лаб	сам. роб		Л	П	лаб	сам.роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1: Мовні особливості політичного дискурсу										
Тема 1. Політична комунікація та політичний дискурс	14	2			12	20				20
Тема 2 Параметри ігрової природи політичної комунікації	12		2		10	12	2			10
Тема 3. Політичне мовлення і політична мова	12		2		10	10				10
Тема 4. Політичний імідж і засоби його створення	12		2		10	12		2		10
Тема 5. Роль іміджево-презентаційних текстів у створенні політичного іміджу	12	2			10	10				10
Тема 6. Інформаційні та ритуальні жанри політичних текстів	4	2	2			2		2		
Тема 7. Агітаційні та агонально-аргументативні жанри політичних текстів	24	2	2		20	24				24
Разом за змістовим модулем	90	8	10		72	90	2	4		84

Усього годин	90	8	10		72	90	2	4		84
---------------------	----	---	----	--	----	----	---	---	--	----

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Параметри ігрової природи політичної комунікації (тема 2)	2
2	Політичне мовлення і політична мова (тема 3)	2
3	Політичний імідж і засоби його створення (тема 4)	2/2
4	Інформаційні та ритуальні жанри політичних текстів (тема 6)	2/2
5	Агітаційні та агонально-аргументативні жанри політичних текстів (тема 7)	2

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ Види завдання	Кількість годин
1.	Розмежування текстів політичного дискурсу від суміжних дискурсивних типів (тема 1)	12/20
2.	Визначення параметрів функціонування політичного дискурсу (тема 2)	10/10
3.	Аналіз мовних особливостей політичних текстів (тема 3)	10/10
4.	Мультимедійна презентація іміджу політика (тема 4, 5)	20/20
5.	Самостійна письмова робота з визначення жанрів політичного тексту (тема 7)	20/24
	Загалом	72/84

9. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання навчальним планом не передбачено.

10. Методи навчання

Лекції викладача, пояснення, дискусія, обговорення найскладніших і спірних питань, відповіді на питання, робота з основною і додатковою літературою, аналіз політичних текстів, мультимедійні презентації, виконання завдань самостійної роботи.

11. Методи контролю

Оцінювання усних відповідей та завдань самостійної роботи, підсумкове бланкове тестування.

Контроль засвоєння змісту курсу здійснюється у такий спосіб:

1) поточний контроль: за відвідування лекцій студенти отримують 2 бали за кожну лекцію (8 балів загалом); за виконання самостійних робіт (загалом 3 самостійні роботи з визначення політичного дискурсу та його мовних особливостей) – 9 балів (27 балів загалом); студенти заочного відділення отримують 2 бали за відвідування лекції та по 3 бали за відвідування практичних занять (6 балів разом), а також за виконання самостійних робіт (загалом 3 самостійні роботи з визначення політичного дискурсу та його мовних особливостей) – 9 балів (27 балів загалом);

2) підсумковий контроль: самостійна письмова робота студента оцінюється 25 балами. В кінці курсу проводиться залік у письмовій формі (2 запитання теоретичного і 2 запитання практичного характеру), який оцінюється в 40 балів.

12. Питання для підсумкового контролю

1. Типологія мовленнєвих жанрів політичного дискурсу: основні підходи.
2. Загальна характеристика жанрових груп політичного дискурсу.
3. Іміджево-презентаційні мовленнєві жанри політичного дискурсу: іміджевий слоган, біографія, програма. Основні ознаки.
4. Вимоги до біографій як до жанру політичного тексту. біографія-конспект і біографія-розповідь. «Проблемні блоки» в біографії.
5. Політична програма: основні принципи створення та репрезентації. Контрастні, діалогічні і тезові програми. Змістове наповнення політичних програм.
6. Політичний іміджевий слоган: структура та семантика. Концептуальність як основна вимога до політичних слоганів. Мовні особливості слоганів.
7. Співвідношення інформативності і фатичності в політичному дискурсі: основні проблеми. Інформаційні жанри політичного дискурсу.
8. Повідомлення як інформаційний жанр політичного дискурсу. Відмінність від журналістського жанру замітки.
9. Специфіка політичного інтерв'ю: іміджеве (портретне), проблемне і провокативне інтерв'ю.
10. Заява як інформаційний жанр політичного дискурсу.
11. Політичний ритуал як компонент політичної комунікації. Характеристика основних політичних ритуалів в Україні.
12. Жанри ритуальних текстів: привітання та звернення. Спільне і відмінне.
13. Особливості ритуальних жанрів подяки і некрологу в політичній комунікації.
14. Інавгураційна промова як основний ритуальний жанр політичного дискурсу.

- 15.Сутність і типологія агітаційних жанрів українського політичного дискурсу (листівка, плакат, виступ, агітаційний слоган). Усні і письмові форми агітації.
- 16.Листівка як основний маніпулятивний та агітаційний жанр.
- 17.Полікодовість політичного плакату.
- 18.Агітаційний слоган у політичній комунікації.
- 19.Політичний виступ: вимоги до змісту та структури.
- 20.Агонально-аргументативні жанри політичного дискурсу: прес-конференція, дебати, ток-шоу.

13. Розподіл балів, які отримують студенти Для денної форми

Поточний контроль							Підсумковий контроль		Сума балів
T 1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Самостійна письмова робота	Підсумковий тест	
2	9	9	9	2	2	2	25	40	100

Для заочної форми

Поточний контроль							Підсумковий контроль		Сума балів
T 1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Самостійна письмова робота	Підсумковий тест	
	11		12		12		25	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційного заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним

		дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	------------	----------------------

14.Методичне забезпечення

--

15. Рекомендована література

Основна

1. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: текстуалізація реальності: [монографія]. Одеса : Чорномор'я, 2007. 156 с. <https://www.twirpx.com/file/2052919/>
2. Кондратенко Н. В., Стрій Л. І., Билінська О. С. Лінгвопрагматика політичного дискурсу: типологія мовленнєвих жанрів: монографія; за заг. ред. Н.В. Кондратенко. Одеса: Астропринт, 2019. 236 с. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/374210.pdf>
3. Нагорна Л. П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. К.: Світогляд, 2005. 315 с. <https://ipiend.gov.ua/publication/nahorna-l-p-politychna-mova-i-movna-polityka-diapazon-mozhlyvostej-politychnoi-linhvistyky-2/>
4. Славова Л. Л. Мовна особистість політика: когнітивно-дискурсивний аспект: [монографія]. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 358 с. <http://mova.knu.ua/wp-content/uploads/2019/11/34.pdf>.

Додаткова

1. Бойко О. Д. Політичне маніпулювання: [навч. посібник]. К.: Академвидав, 2010. 432 с. <https://academia-pc.com.ua/product/198>
2. Будаев Э. В. Зарубежная политическая лингвистика: [учеб. пособие] / А. В. Будаев, А. П. Чудинов. М.: Флинта: Наука, 2006. 252 с. <https://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976501041.html>
3. Будаев Э. В., Чкудинов А.П. Современная политическая лингвистика. Екатеринбург : УрГПУ, 2006. 267 с. <http://www.philology.ru/linguistics1/budaev-chudinov-06a.htm>
4. Водак Р. Язык. Дискурс. Политика. Волгоград: Перемена, 1997. 139 с. https://dspace.spbu.ru/bitstream/11701/4520/1/Soloveva_VKR.pdf
5. Демьянков В. З. Политический дискурс как предмет политологической филологии // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования. М.: ИНИОН РАН, 2002. № 3. С. 32–43. <http://www.philology.ru/linguistics1/demyankov-02.htm>
6. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. М.: Гнозис, 2004. 390 с. <https://www.pushkin.institute/science/publikacii/detail.php?ID=17667>
7. Клемперер В. ЛТІ. Язык Третьего Рейха. Записная книжка филолога ; [пер. с нем. А. Б. Григорьева]. М.: Прогресс-Традиция, 1998. 384 с. <http://almenda.org/wp->

- content/uploads/2015/03/klemperer_viktor_lti_yazyk_tretego_reiha_zapisnaya_knizhka_filologa_2015_03_15_23_16_13_461.pdf
8. Ковалевська Т. Ю. Специфіка рекламного та політичного дискурсів // Реклама та PR у масовоінформаційному просторі: [монографія]. Одеса : Астропринт, 2009. С. 11–21. <https://pdpu.edu.ua/doc/vr/2017/dobrovolska/dis.pdf>
 9. Кривоносов А. Д. PR-текст в системе публичных коммуникаций. СПб.: Петербургское востоковедение, 2002. 288 с. https://www.studmed.ru/view/krivonosov-ad-pr-tekst-v-sisteme-publichnyh-kommunikaciy_d3d4e9d0057.html
 10. Михалева О. Л. Политический дискурс: Специфика манипулятивного воздействия. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. 256 с. <https://obuchalka.org/20200827124106/politicheskii-diskurs-specifika-manipulyativnogo-vozddeistviya-mihaleva-o-l-2009.html>
 11. Петренко В. В. Політична мова як предмет наукового дослідження // Політичний менеджмент. 2007. № 5. С. 60–68. https://ipend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/petrenko_politychna.pdf
 12. Почепцов Г. Г. Имиджелогия. М.: Ваклер; К.: Рефл-Бук, 2001. 704 с.
 13. Романов А. А. Политическая лингвистика : функциональный подход. М.: ИЯ РАН; Тверь: ТвГУ, 2002. 191 с. http://tverlingua.ru/archive/017/1_17.pdf
 14. Современная политическая коммуникация: [учебн. пособие]. Екатеринбург: Изд-во Уральского ун-та, 2009. 292 с. http://window.edu.ru/resource/014/67014/files/ucheb_posobie.pdf
 15. Черепанова И. Ю. Заговор народа : Как создать сильный политический текст. М. : КСП+, 2002. 464 с. <https://ua1lib.org/book/1153724/fe990c?id=1153724&secret=fe990c>.
 16. Чудинов А. П. Политическая лингвистика: [учеб. пособие]. М.: Флинта: Наука, 2008. 256 с. <https://discourseworld.ru/upload/iblock/efd/efd3c96f02282af9d3e9db0bfefc68f6.pdf>
 17. Шейгал Е. И. Семиотика политического дискурса: [монография]. М.: Гнозис, 2004. 326 с. <https://www.twirpx.com/file/260472/>

Електронні інформаційні ресурси

1. www.library.edu.ua.net/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
3. <http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України
4. <http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова
5. <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”